

OBSERVATIONVM
SELECTARVM 2 (1700)

OBSERVATIO X.
APOLOGIA PYTHAGORAE,
PRAESERTIM CONTRA EPISCO-
PVM WORCESTRIENSEM,

C12

Σύνοψις.

Occasio huius commentationis. §. I. Indican-
tur qui non præclare admodum de Pythagora
existimarunt. §. II. Fabula de Pythagora per
septem annos delitescente §. III. Refellitur. §.
IV. De Metempsychosi Pythagoræa quinque
questiones proponuntur. §. V. Metempsycho-
sin istam proprie intelligendam esse probatur. §.
VI. Ad rationes quæ in contrarium afferri pos-
sunt, respondetur. §. VII. Ex mente Pythago-
ræ animas hominum in bruta quoque migrasse,
probatur. §. VIII. An sententia hæc ceu absur-
da sit reicienda, postulata quedam præmittun-
tur. §. IX. Negatiua probatur ex eo, quod me-
tempsychosis naturæ animæ non repugnet. §. X.
XI. Item ex eo, quod essentia animæ incognita
sit & obscura, §. XII. Idem euincitur ex condi-
tione illorum, qui huic sententiæ adstipulati
sunt. §. XIII. Si errauit hæc in re Pythagoras,
id ei vitio verti non posse, §. XIV. Quod per

N 4

hanc

OBSERVATIONVM SELECTARVM

AD

REM LITTERARIAM
SPECTANTIVM.

TOMVS II.

HALÆ MAGDEBVRGICÆ An. 1700.

Prostat in officina Libraria Rengeriana.

sputo. Iustinus CONSTANTISSIMVS MARTYR
fuit. Hoc solum lector in eo mirare, mihi que
admirabundus fauorem tuum imperti.

OBSERVATIO X.
APOLOGIA PYTHAGORAE,
PRAESERTIM CONTRA EPISCO-
PVM WORCESTRIENSEM.

ΣΥΝΟΨΙΣ.

Occasio huius commentationis. §. I. Indican-
tur qui non praeclare admodum de Pythagora
existimarunt. §. II. Fabula de Pythagora per
septem annos delitescente §. III. Refellitur. §.
IV. De Metempsychosi Pythagorae quinque
questiones proponuntur. §. V. Metempsycho-
sin istam proprie intelligendam esse probatur. §.
VI. Ad rationes quae in contrarium afferri pos-
sunt, respondetur, §. VII. Ex mente Pythago-
rae animas hominum in bruta quoque migrasse,
probatur. §. VIII. An sententia hac ceu absur-
da sit reiicienda, postulata quaedam praemittun-
tur. §. IX. Negatiua probatur ex eo, quod me-
tempsychosis naturae animae non repugnet. §. X,
XI. Item ex eo, quod essentia animae incognita
sit & obscura, §. XII. Idem euincitur ex condi-
tione illorum, qui huic sententiae adstipulati
sunt. §. XIII. Si errauit hac in re Pythagoras,
id ei vitio verti non posse, §. XIV. Quod per

N 4

hanc

hanc sententiam immortalitas animae demonstratur ostenditur. §. XV. Quid Pythagoras duxerit ad hanc sententiam defendendam. §. XVI. Amendacii suspicione liberatur Pythagoras §. XVII. ut & a suspicione fraudis §. XVIII. Quem in finem hac disputatio indicitur §. XIX.

§. I.

PROdiit anno superiori Londini Chronologica recensio vitae Pythagoræ virorumque illustrium, qui eodem, quo Samius Senex, tempore vixerunt, Anglicana lingua a doctissimo Worcestriensium Præsule conscripta. Hunc ut accuratius mihi per-
lustrare liceret, vehementer quidem optavi, sed nec libri istius mihi copia facta est, & eo insuper idiomate scriptus est, cuius pauci forte in Germania sunt periti: adeoque contentum me esse oportuit recensione huius operis, quam instituit vir clarissimus Iacobus Bernhardt *dans les nouvelles de la Republique des lettres* *mensé Decembr. A. 1699. Artic. III. p. 647. seqq.* Ex ea autem intellexi doctissimum præsulem in Epistola ad Bentleium operi huic addita, inter alia hoc agere, ut Pythagoram, sapientiæ, modestiæ, ceterarumque virtutum, quæ in Philosophum cadere possunt,

nq-

nomine adeo celebratum, ceu hominem im-
postorem & absurdissimis ineptissimisque o-
pinionibus suorum animos imbuentem, no-
bis sisteret.

§. II. Nectamen primus fuit Worcestri-
ensis Antistes, qui de Pythagoræ & vita & do-
ctrina minus præclare sentiret, aut eius dicta
& facta in malam interpretaretur partem.
Ipse Xenophon in iis quæ ad Æschinem So-
craticum scripsit, sapientiam huius philoso-
phi extollens sic loquitur: Ἀρχὸντες γὰρ ἡ-
γεώδησαν ἢ τῆς πυθαγόρου τετατώδους σοφίας
*adamarunt (Plato & Aristippus) Ægyptum mon-
strosamque Pythagoræ sapientiam, apud Theo-
doretum lib. II. Græcarum. Assert. Monstrosam
eius sapientiam vocat, sine dubio ob dogmata
quædam Pythagorea a receptis opinionibus
dissentientia. Pythagoram γόντα ἢ τετα-
τῆργον fuisse, Timon Phliasius asseruit, vt
auctor est Plutarchus in Numa. Apud hunc
enim eiusmodi extat Timonis de Pythagora*

met. *Non oportebat te, inquit, o scelestissime omnium hoc nomine (Iohannis) nuncupari, sed potius Pythagoram & Saturnum vel Apollinem vel alium quempiam profanorum illorum deorum, quorum vitam es imitatus, eorum impudiciis delectatus.* ap. Ioh. Schilterum de *disciplina Pythagor.* cap. XI. Sed & ex recentioribus Besoldo de *lingu. immutat.* cap. XI. p. 54. H. Conringio de *Hermet. Med.* cap. XI. p. 108. cap. XIII. p. 166. it. Orat. II. de laudibus Aristotelis, Idemque Dionys. Petauio *Rat. Temp.* p. 129. a Magiæ crimine suspectus est: allegante hos auctores Schiltero *l. c.* §. XI.

§. III. Sed videamus, quibus demum rationibus inductus doctissimus Worcestriensis Episcopus tam seuerè de Pythagora pronunciet. Inter miracula, quæ de summo philosopho referunt Iamblichus & Porphyrius, hoc quoque est, *quod ad inferos descenderit redieritque septennio elapso.* Hoc Worcestriensis Episcopus eo interpretatur, ac si Pythagoras ambitionis oestro percitus, in antro quodam subterraneo se abdiderit, ibidemque delituerit, nemine nisi matre eius, huius rei conscio: quæ cibum potumque ne fame aut siti periret, subministrare debebat, idque hunc in finem, ut suis persuaderet se descendisse ad inferos, aut in alium orbem miraculo quodam raptum nunc demum rediisse. Si-

mi-

mile fere quidpiam de Guilielmo Postello in primo harum obseruationum tomo obseruauimus. Certe hæc si ita se haberent a fraude atque impostura Pythagoras non posset absolui. In summi autem hypocritæ idem merito abiret exemplum: quippe qui in eo totus esse videri volebat, vt suam aliorumque vitam moresque ad virtutem ac honestatem componeret, & ambitione tamen eoque se abripi passus esset, vt turpissima fœdisissimaque impostura fœdum sane vitiisque conspurcatum animum proderet; facileque intelligebat, si tandem fraus detegeretur, æternum se famæ suæ inuicturum dedecus.

§. IV. Sed vellē sane vt firmiori fundamento has coniecturas suas doctissimus Auctor superstruxisset. Primo enim an vnquam Pythagoras eiusmodi quid fecerit, dubitari possit. Certe Porphyrii, Iamblichi & eiusdem farinae scriptorum testimoniis hic non est standum. Fatetur Auctor eos insigni Christianorum odio flagrantibus ad imminuendam miraculorum a Christo & Apostolis patratorum gloriam similia de Pythagora eiusque sectatoribus tradidisse. Imo finxisse, addere debebat. Quis ergo non in eam ingrediatur sententiam, eos ad resurrectionis Christi gloriam imminuendam simile quid de Pythagora commentos esse. Præsertim cum aliis quoque

que Christianæ religionis impugnatoribus haud infrequens fuerit, Christo ad vitam resurgenti opponere qui itidem reuixerint, aut ab aliis sint resuscitati, vti prolixè *Origenes* docet lib. II. & III. *contra Celsum*, & rectè quoque obseruat *Petrus Daniel Huetius* in *questionibus Alnetanis* lib. II. cap. XIX, §. VIII. Deinde esto: abdidiſſe ſe Pythagoram in antro & ibi per ſeptem annos delituiſſe, num ſtatim id fecit ambitione permotus ad fucum aliis faciendum? Nonne potuerunt aliæ cauſæ eum permouere, vt turbæ hominum ſeſubduceret & ſolitudine delectaretur? *Iamblichus* refert eum patriam reliquiſſe, quod *fugeret politica negotia & ſamiorum negligentiam in litteris; & in Italiam diſceſſit*, ita pergit, *patriam reputans, quæ quam plurimos haberet bene erga litteras affectos. Cap. VI.* Quidni ergo ſimilis cauſa ad ſeceſſum quærendum eum, permouere potuit, ſi vera ſunt, quæ hac de re creduntur. Porro vt veritas ſemper odium parit, ita dubium non eſt, quin *Pythagoras* nunquam tot ſui admiratores habuerit, quin & plurimos haberet oſores. *Plutarchus* ſane prodidit *Pythagoram* viuum fuiſſe a *Cylonis* exuſtum: *Diogenes* autem *Laërtius* factum hoc in *Milonis Crotoniæ* domo dixit a quodam quem in diſciplinam admittere abnuiffet. vid. *Ludov. Coel. Rhodiginus* *Le-*

ſurp

tion

Ætion. Antiq. Lib. X. cap. LXVII. Potuit ergo & subinde aliorum infidiis peti, vt ad has euitandas necesse ei fuerit conspectui hominum tantisper se subtrahere & latebras quærere. Atque nisi me omnia fallunt, totius fabulæ hæc est origo atque series. Subtraxit, (si coniecturis indulgere licet, licet autem, vti credo, omnino in re dubia atque obscura) se tantisper Pythagoras hominum conspectui siue solitudinis amore, siue metu insidiarum, siue alia quacunque, honesta tamen, causa adductus. Discipuli autem eius, vel eorum etiam successores, vti ad quiduis credendum aliisque persuadendum proni admodum, sunt mortalium animi, cum nullam occasionem honorem magistri augendi prætermitterent, facile se induci passi sunt, vt existimarent reconditam quandam discessus huius fuisse causam. Postquam autem semel via aperta est eiusmodi figmentis, difficile est statuere modum. Porphyrius autem ceterique Christiani nominis hostes cum viderent, rem istam egregie ad causam Ethniciismi agendam facere, mendacio addiderunt colophonem & ea strenue prodiderunt, quæ hodie in summam maximi philosophi ignominiam vertuntur.

§. V. Alterum quod Pythagoræ obicit Worcestriensis Præsul, est doctrina ista famosissima de metempsychosi.

Qua

Qua de re vt rite pronounciari queat, de quatuor hic nobis capitibus paucis est dispiciendum: 1) an metempsychosin proprie sic dictam Pythagoras intellexerit? 2) num bruta etiam in metempsychoseos vocauerit societatem, vt animas hominum in bruta, & brutorum in homines migrare doceret, an vero solum in homines hominum animas migrare, autumauerit? 3) an metempsychosis ista pro doctrina inepta, absurda & a ratione plane aliena sit habenda? & denique 4) an metempsychosis doctrinae de immortalitate animae, vti Worcestriensis Praesul autumat, e diametro aduersetur? 5) Quibus omnibus quinto demum loco addi quaestio possit, quae deum causae Pythagoram ad metempsychosin statuendam induxerint?

§. VII. Nimirum breuissima ad defendendum Pythagoram & absurda quae illi obiciebantur amolienda, via nonnullis visa est, si dicerent dogma hocce Pythagoræum nequitiam proprie esse intelligendum, sed latere sub eo συμβολικόν τι. Nimirum si quis impuris voluptatibus delectetur, perinde eum se gerere ac si in porcum ex homine degenerasset, viderique animum in porcum migrasse: Sic & si quis inuidia laboraret, cane non multo esse meliorem eodemque habendum loco esse, ac si in corpus caninum anima eius esset

esset deuoluta ; & sic porro. Atque hoc aut simile quid lepido hocce commento sibi uoluisse Pythagoram. Nec desunt iis rationes, quibus sententiam suam stabiliant. Primo enim a sapientia tanti viri prorsus abhorrere tam absurdi dogmatis assertionem putant. Deinde, non infrequens fuisse Pythagoræ existimant sub eiusmodi symbolis dogmata sua occultare, Sed falluntur hi magnopere, ostensumque iam pridem est a doctissimis uiris Pythagoricam animarum transmigratiōnem esse intelligendam proprie. Extat Ambrosii Rhodii Dialogus de *transmigratione animarum Pythagorica*. Hassnia 1635. editus, in quo id euincit luculenter, ut nunc Paganini Gaudentii, Iacobi Carpentarii, aliorumque, hac de re commentationes taceam. Etenim, ut nunc alias rationes prætermittam, constat, asseruntque diserte Herodotus, Diodorus Siculus, Porphyrius, alique, accepisse Pythagoram hanc sententiam ab Aegyptiis. Iam vero Aegyptios proprie hanc animorum transmigratiōnem intellexisse, apud omnes positum est extra controuersiam. Accedit quod reliquæ gentes quamplurimæ sane, cū longe lateque hæc sententia, maxime per orientē diffusa sit ac disseminata, in quas aut ab Pythagora ipso, aut ab Aegyptiis hocce dogma deriuatum est, itidem proprie sic dictam

ms-
75/16-

μετεμψύχωσιν admiserint. Nec apud Auctores qui doctrinam Pythagoræ litterarum monumentis conseruarunt, aut eius quoque discipulos, vllum hac de re occurrit vestigium, quod μεταφυσικῶς hoc intellexerit, imo contrarium ex omnibus elucet,

§. VIII. Rationes autem quibus contrarium euincere nonnulli allaborant, nullius plane sunt momenti. Namque ad illud quod attinet, quod dicunt a sapientia tanti viri tam absurdi dogmatis assertionem plane abhorrere, supponunt, quod nondum probatum est, tam absurdum hocce dogma esse, ut qui illud defendit, sapientis viri tueri nomen nequeat. Dispiciemus hac de re deinceps. Præterea si sapientis titulo statim indignus est, qui μετεμψύχωσιν statuit, eadem indignus erit Plato, cuius tamen sapientiam omnes admirantur. De eo sane diserte Cicero: *Plato de animorum eternitate non solum sensisse, idem quod Pythagoras, sed rationem etiam attulisse fertur. lib. I. Tusc. Quest.* Proponit hanc doctrinam Plato *Lib. X. de Republ. p. 620.* ubi asserit per istam migrationem nouam animabus accedere formam. Hinc & Diogenes Laërtius in vita eius dicit ex Platonis mente continuata illa atque iterata transmigratio-
 ne τὴν ψυχὴν πολλὰ μεταμφοιεννυμένην σώματα, *animam multis superindui corporibus.* add. A-
 the.

Senzus lib. XV. *Dipnos. cap. VII. Arnobius lib.*
 II. *contra gent. p. 54. Hieronymus tom. 1. Apol.*
aduersus Ruff. c. X. Ceterum Pythagoram
 symbolico docendi genere vsum esse constat,
 testaturque præter Porphyrium Iamblichus
 itidem ab Aegyptiis eum hoc accepisse: *ute-*
batur, inquit, *modo symbolico in tradendis do-*
ctrinis suis, plane simili ei, quo in Aegypto ipse fuit
eruditus. lib. I. c. V. Sed quid inde? Ergo &
 πεστεμψύχωσις alterius doctrinæ forte mora-
 lis fuit symbolum? Ita ne per dialecticorum
 scita colligere licet? Poteſt ſane aliquis in-
 terdum ſymbolis certis vti, vt tamen non
 omnia quæ profert, pro ſymbolis aliarumque
 & latentiorum quidem rerum involucris at-
 que tegumentis ſint habenda. Aſt, inquis,
 cum ſymbolico docendi genere vſus ſit Py-
 thagoras, qui certus eſſe poſſum metempsy-
 choſin iſtam etiam *συμβολικόν τι* non conti-
 nere? Discrimen manifeſtum eſt. Symbo-
 la ſua Pythagoras ita proferebat, vt ea ſymbo-
 la eſſe indigitarer, hanc doctrinam non item.
 Namque de ſymbolis ſuis propagandis pa-
 rum ſollicitus erat, modo diſcipuli rem ſub
 iſlatitante tenerent: aſt dogma de migra-
 tione animarum ipſe ad Græcos & ſic porro
 ad alias gentes propagauit. *Φάσεται*, inquit,
 Porphyrius, *πρῶτος εἰς τὴν ἐλλάδα τὰ δόγ-*
ματα κομίσει τὰυτα πυθαγόρας. πρῶ-
Ο
τον

τον μὲν ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχὴν, ἔτα μετα-
βάλλεσθαι εἰς ἄλλα γένη ζώων: *Videtur primus
omnium Pythagoras hac dogmata in Graciam in-
tulisse, primo quod anima sit immortalis: deinde,
quod diuersa animantium genera subeat. Sed
superuacaneum erit plura addere.*

§. VIII. Nullum ergo in metaphorica με-
τεμψυχώσεως explicatione praesidium defen-
sores Pythagoræ inueniunt. Sed cum excu-
sari vtcunque Pythagoras possit, si hominum
animas in alios homines transmigrare do-
cuit, minime autem, si & in brutorum corpo-
ra eas deuolui asseruit, operæ pretium fuerit,
paucis hanc in rem inquirere. Equidem si
ad ea attendimus quæ de seipso narrat Py-
thagoras quod in Aetalide primum anima
sua hospitata fuerit, tum vero in Euphor-
bum, ex Euphorbo in Hermotimum, ex hoc
in Pyrrhum Delium Piscatorem, & tum de-
mum in Pythagoram commigrauerit, facile
in eam ingredi quis posset sententiam, prio-
rem sententiam Pythagoræ fuisse propriam.
Hominum enim tantum, neutiquam autem
brutorum in ista serie mentio iniicitur. Sed
meminisse oportet ex Pythagoræ & Aegyptio-
rum mente proborum hominum hanc de-
mum esse felicitatem, vt in aliorum homi-
num corpora illorum animæ transfundantur;
improborum autem animas in brutorum

cor-

corpora migrare. Præterea Aegyptii, a quibus Pythagoram hanc doctrinam hausisse, supra diximus, bruta hinc non excludebant. Ita enim diserte illorū sententiam exprimit Herodotus: *Primi quoque fuerunt Aegyptii, qui dicerent animam hominis esse immortalem. Si enim corpus interires, eam in animal aliud quod gigneretur commigrare, ac postquam omnia & terrestria, & maritima & aëria esset peruagata, tandem reuerri in humanum corpus. Atque sunt ex Graecis qui hanc doctrinam tanquam suam proposuerant, alii primum, alii postea, quorum licet sciam nomina, prodere hic tamen nolo.* lib. II. c. 123. Addit idem Herodotus, circuitum hunc (περίελθον) ab anima fieri intra tria annorum milia. Credebant porro Aegyptii sanctorum animas descendere in animalia sancta, reproborum autem in reprobā & abominanda, velut in crocodilos, asinos, hippopotamos, pisces, uti de Typhone & Ocho narrant, pro merito vniuscuiusque. vid. Kircherus in *Sphinge Mystagoga de Mumiis part. I. cap. I.* & Hermannus Witsius in *Aegyptiacis lib. I. cap. IV.* Videtur itaque, ni fallor, sententia Aegyptiorum a sententia Pythagoræ in eo differre, quod illi statuebant omnium hominum animas in brutorum corpora migrare, & cum fatalem circulum trium-millium annorum absoluerunt, tum demum redire in cor-

pōra hominū : hic autem eiusque discipuli, ni fallor, existimarunt, quorundam hominū animas sine medio in alios homines, aliorum autem in brutorum corpora migrare: in eo autem conueniebant, quod brutorum corpora hinc non excluderent. Et de Pythagora quidem hoc constat etiam ex Porphyrii testimonio supra allato. Dicit enim eum primum in Græciam intulisse hæc dogmata, primo quod anima sit immortalis, *εἷτα μεταβάλλουσαν εἰς ἄλλα γένη ζώων*, deinde quod diversa genera animantium subeat. Ceterum Herodotus dicit, quosdam ex Græcis hanc doctrinam tanquam suam proposuisse, cum tamen eam ab Aegyptiis accepissent. Quibus verbis, iudice Io. Scheffero de *Nat. & Constitut. Philosoph. Italica cap. V. p. 22.* Pherecydem Pythagoræ præceptorem, & ipsum quoque Pythagoram pungit. Ecce! ergo plagii crimen Pythagoræ obiectum! Sed dubito an hac in re Herodoto fides sit habenda. Et sane si Pherecydes eiusmodi quid apud Græcos iam docuit, non video sane qui Pythagoras a se demum hanc sententiam inuentam esse gloriari potuerit. Accedit, quod obscurum adhuc sit atque incertum, an Pythagoram his verbis innuat Herodotus. Quicquid huius sit, in brutorum quoque corpora ex sententia Pythagoræ animas migrare, testis quoque est

est Lactantius; *Pythagoras*, inquit, *transire animas in noua corpora disputauit, sed inepte, quod ex hominibus in pecudes, & ex pecudibus in homines, & se ipsum ex Euphorbo esse reparam.* lib. VII. de premiis diu. cap. XXIII. add. idem lib. III. de Fals. Sap. Cap. XVIII. Quod si ex discipulorum placitis iudicandum est de mente sententiaque magistri; nouis adhuc argumentis stabiliri hæc sententia potest. Empedocles namque Pythagoræus apud Diog. Laërtium ita de se ipso pronunciat :

Ἦδῃ γὰρ ποτ' ἐγὼ γενόμενῃ κἄρόστε κόρητι
θάμνος τ' οἰωνός τε καὶ ἐξ αἰλὸς ἔμπτυρος
ἰχθύς.

Nam (memini) fueram quondam puer atque puella,

Plantaque & ignitus piscis pernixque volucris.

§. IX. Satis, ut opinor, candide cum Præsule Worcestriensi agimus, iis dum nos nuda uimus præsidiiis, quibus alii quam maxime ad defendendum Pythagoram innituntur. Nunc ergo istud quaeritur, an hæc metempsychosis, quam hunc in modum Pythagoras asseruit, absurda sit, & viro sapiente indigna. Quæ res ut rite definiatur, postulata quædam præmittam: primum illud est, nihil dicendum esse absurdum, nisi quod rationi tam euidenter repugnat, ut quilibet homo vel me

diocri ingenio pollens, statim ac cogitationes suas ad illud considerandum confert, errorem ac falsitatem deprehendat. Secundum hoc est, de rebus quarum natura recondita est & abstrusa, ut aut plane non, aut difficulter, cognosci queant, si quis sententiam singularem foueat, eam absurdam dici non posse, quamdiu non clara & distincta rerum istarum detur cognitio. Tertium hoc est, fieri non posse, ut sententia vere absurda plurium virorum mediocri saltem ingenio pollentium & ratione sua utcumque utentium applausum promereatur: quartum denique hoc est, posse aliquem virum sapientem esse, licet in quibusdam a veritate aberret.

§. X. Hæc postulata non tantum æqua, sed & tam manifesta esse puto, ut nemini temere de illorum veritate dubium suboriri possit. Quod si autem alicui suboriat, ad illud tollendum & veritatem horum assertorum luculentius demonstrandam promptum me paratumque esse profiteor. Proinde, missis ambagibus, ad illud quod nobis demonstrandum est, inde eliciendum, me confero. Primo itaque nullo modo rationi repugnare assero, ut anima de corpore in corpus migret, nedum ut tam euidenter repugnet, ut quilibet, vel mediocri ingenio præditus hoc statim

tim intelligere atque animaduvertere queat. Subscribere huic asserto recusas? agedum, considera naturam animæ, considera metempsychosin & demōstra naturā animæ per metempsychosin destrui atque euerti, & victas dabo manus. Quod si facere nequis, fatearis fane necesse erit, animarum metempsychosin rationi non repugnare. Sed propius ad rem accedamus. Animam esse substantiam intelligendi, volendi aliisque facultatibus præditam, apud omnes in confessō est. Materialis autem sit an immaterialis, nobis quidem nunc tantisper perinde est: nec enim philosophi in eo satis conueniunt. Per metempsychosin autem primo asseritur, quod *anima existat ante corpus*. Hoc si absurdum putas, ostende rationem, cur anima existere ante corpus nequeat. Tu credis animam post hominis mortem sine corpore existere posse: cedo ergo rationem cur etiam ante hominis generationē sola existere nequeat, aut ostende causam diuersitatis. Anima, inquis, tum a Deo creatur, cum homo generatur, aut per traducem propagatur, ergo ante hominis generationem non existit. Sed ponis aliquid quod non est euictum. Ego si diuinarum litterarum tantisper seponamus auctoritatem, inuertere hoc argumentum possum: anima existit ante corpus, ergo nec tum creatur, cum homo generatur, nec per tradu-

cem producitur. Quid autem obstat, quominus Deus omnes animas simul vno eodemque tempore vti angelos creauerit, quod recentiores Platonici asserunt? Non dico hæc ita se habere: hæc enim alia quaestio est: sed saltem assero in his omnibus nihil quod rationi repugnet, inueniri.

§. XI. Sed pergimus. Per metempsychosin porro asseritur, quod *anima post corporis destructionem sit superstes & quod corpori alii iungatur*. Hoccine absurdum censes? cedo rursus rationem. Animam post corpus superstitem esse, ipsemet asseris. Hoc ergo non est absurdum. Concedo, inquis: ast hoc absurdum, quod *iterum alteri corpori iungatur*: sed dabis veniam quod nihil sine ratione credam. Enimuero si semel a Deo anima corpori iungi potuit, cur non & altera, & tertia, & quarta vice. Nullam video quæ obstat, rationem. Quod enim semel a Deo fieri potest, id sæpius potest. Forte vnaquæque anima peculiare suum requirit corpus? Ast probandum hoc est, non saltem simpliciter asserendum. Atque hæc cum facillime procedant de corporibus humanis, nunc nullam causam video, cur non & de corporibus brutorum concedi queat. Præcipuum quod obstat dubium, hoc est: anima hominis intellectu & voluntate prædita est: si ergo in bruta

ta

ta migraret, sequeretur aut istud brutum cum quoque ratione præditum esse, aut animam facultates suas præcipuas amittere. Vtrumque autem absurdum videtur. Sed videtur: res salua est. Certe brutis rationem tribuit Pythagoras, tribuerunt & Stoici, & alii præstantissimi philosophi. Nec ex modernis desunt, qui cognitionem brutorum a cognitione hominum, non specie, sed gradu differre volunt. Quicquid huius sit: lubentes fatemur, longe imperfectiorem esse brutorum cognitionem, quam hominis: sed hoc non obstat, quo minus anima, quæ olim in homine fuit, iungi corpori bruti queat. Namque hoc ipso dum corpori brutorum iungitur, simul impeditur, quo minus operationes & facultates suas eo modo exerere queat, quo eas exerit, cum corpori hominis iuncta est. Quo ipso etiam patet, quid ad alterum membrum, quod ceu absurdum obiiciebatur, respondendum sit. Anima sane corpori bruti iuncta anima manet, suas facultates retinet, sed eas exercere nequit. Eodem modo hic se res habet, ac si homo ad perpetuum includatur carceri, ubi nec aurium nec oculorum aliquis usus illi conceditur. Licet enim eiusmodi homo nec videat nec audiat quicquam, inde tamen non est colligendum, eum nec oculos habere nec aures, aut viden-

di pariter ac audiendi facultate esse priuatum. Ast, inquis, contra hominis dignitatem est, si anima eius in brutorum corpora migret. Respondeo: forte aliam hominis dignitatem tibi imaginaris, quam qua reuera gaudet: forte & maiorem credis esse distantiam inter naturam bruti & hominis, quam quae reuera est. Sed meminisse quoque te oportet, ex mente Pythagoræ atque Platonis in pœnam delictorum a se perpetratorum animas hominum subire corpora brutorum. Quod enim Aegyptii de animarum reuolutione docebant, id altioris est indaginis, & alibi accuratius excuti meretur. Iam vero si quis magnorum criminum reus in carcerem esset coniiciendus, & is vero multis verbis conqueri vellet carcerem istum suæ quam gessisset, personæ minus conuenientem esse, cum tamen per crimina sua omnibus dignitatibus excidisset, summamque contraxisset infamiam, nonne is risu atque cachinnis ab omnibus exciperetur? Pari profecto ratione se gerunt, qui hominis dignitati hanc migrationem repugnare clamitant, non cogitantes hominem sceleribus variisque prauarum cupiditatum generibus se polluendo, omni dignitate sua excidere, seque ipsum infra brutorum conditionem proicere.

§. XII. Nouo nunc contra te insurgo argumento, & metempsychosin absurdam non esse, inde euinco, quod quicquid fere de anima asseritur, dubium est, incertum, obscurum. Vis rationem? Substantiæ omnes hominibus ignotæ sunt. Magna hæc est veritas. Utinam omnes illam caperent. Deducemus tamen eam alibi. Corpus hominis adspice vides accidentia, staturam, magnitudinem, partium dispositionem, colorem, motum &c. Quicquid vides, quicquid cognoscis, accidentia sunt. Substantiam ipsam si te aut visu aut intellectu assequi putas; erras; hæc mihi æque ac tibi ignota est. Iam vero si in rebus, quas sensibus vsurpare licet, hoc ita se habet, multo magis sane in rebus quæ sensus omnes fugiunt, hoc procedet. Sane quidem ad animam nostram quod attingit, quod intelligat, velit, &c. experientia omnes docet. Sed præterea nihil de anima scimus. Accidentia quædam & operationes animæ nobis cognitæ sunt; quid anima ipsa sit, nemo mortalium expedire potest. In hisce itaque omnibus ut summa est temeritas & stultitia suas de eiusmodi rebus opiniones pro demonstrationibus venditare: ita non minor est stultitia temeritasque aliorum statim opiniones ut absurdas reiicere. Pone duos cæcos de colore iudicantes; & si vnus ni-

nigrum pro rubro, alter autem pro viridi aut cœruleo vendicaret, vnusque alterius sententiam pro absurda reputare vellet, quem is, putas, adstantium concitaturus esset risum? Eodem sane modo se res habet in omnibus substantiis rerum diiudicandis. Ergo concludo, cum natura animæ eiusque substantia saltem si rationis ductum sequamur, abscondita nobis sit atque obscura, non magis Aristotelici sententiam Pythagoræorum ceu absurdam, hoc est naturæ animæ manifesto & euidenter repugnantem reiicere possunt: quam Pythagoræi sententiam Aristotelicorum. Accedit, quod status animæ ante conjunctionem cum corpore, & post suam a corpore separationem omnes æque lateat, si rursus diuinarum litterarum tantisper seponamus auctoritatem. Quis ergo alterius hac de re sententiam ceu ineptam aut absurdam reiicere poterit, qui suam, si omnes rationes probe circumspexerit, profiteri ignorantiam necesse habet?

§. XIII. Scio equidem, quanti facienda sint in philosophicis argumenta ab aliorum exemplis petita. Lubens quoque fateor, eum rationem omnem eiurasse mihi videri, qui ideo sententiam aliquam veram existimauerit, quod multis, iisque forte sapientissimis a ut doctissimis viris sit recepta. Nul-

lus

lus enim mortalium hoc priuilegio , quod non errare possit, gaudet: imo facilius error plurimos defensores & asseclas etiam inter sapientissimos inuenit , quam ipsa veritas. Nihilofecius & hoc apud omnes, saltem æquos rerum existimatores in confesso positum esse puto, fieri non posse, vt multi viri docti rem absurdam & vere quidem absurdam constanter pro vera reputent. Absurdum autem, vt supra demonstraui, hoc voco, quod rationi tam manifesto repugnat, vt si quis vel mediocri ingenio pollens sententiam istam cum re ipsa conferat, statim illam huic repugnare deprehendat. In metempsychosis itaque cum ita se res habeat, vt illa a plurimis iisque sapientissimis & diuersarum præterea sectarum viris, imo integris sane gentibus, longo admodum temporis spatio sit asserta, concludo inde hanc sententiam neutiquam pro absurda esse habendam. Enimuero si naturæ animæ humanæ metempsychosis ista tam aperte repugnaret, vt quilibet mediocri saltem ingenio pollens hoc deprehendere posset, quis crederet Pythagoram, Platonem, tot eruditos inter Ægyptios atque ipsos Ebræos viros hoc non perspicere potuisse? Næc necesse est hos omnes pro fungis aliquis habeat, aut illud etiam quod demonstrare suscepimus, concedat.

§. XIV.

§. XIV. Regeris : concedo , quod non sit absurda, aut negari tamen nequit, quod sit erronea. Nulla hac de re inter nos est controversia. Pythagoræ autem , si vel maxime pro erronea habeatur, hoc fraudi esse nequit. Primo namque est equidem hæc sententia erronea, sed ex ratione hoc probari nequit. Vtrumque enim ex hæcenus dictis constat, & quod hæc sententia pro absurda non sit habenda, & quod ex ratione demonstrari nequeat, eam esse falsam. Ex scriptura hoc probari posse fateor: sed nemo puto philosopho Ethnico vitio vertet, quod scripturæ sacræ consentanea non doceat. Præterea tamen si & ex ratione demonstrari possit hanc sententiam esse erroneam, gloriæ tamen & existimationi Samii Senis parum inde decederet. Namque errare humanum est: & nemo mortalium, quantumvis sapiens & eruditus unquam vixit, qui omnis erroris fuerit expers. Aut ergo concedendum est, nullum unquam inter homines extitisse sapientem, cum nemo extiterit, qui non in quibusdam errarit, aut fatendum etiam Pythagoram sapientis viri nomen tueri posse, licet vel maxime hac in re a veritate aberrauerit.

§. XV. Ad quartum nunc accedimus nostræ disquisitionis caput, supra itidem propositum. Existimat enim Worcestriensis
Præ-

Præful, si recte mentem eius retulit Iacobus
Bernhardi, metempsychosin Pythagoram &
doctrinæ Christianorum de resurrectione
mortuorum, & immortalitati quoque anima-
rum e diametro aduersari. De priori facile
hoc concesserim. Etenim si vna anima plu-
ribus corporibus iungitur, sequitur aut vnum
ex ipsis corporibus tantum resurrecturum,
quo cum anima iterum vniatur, aut reliqua
corpora si resurgunt, sine anima fore. Quod-
si quis asserat, quæ etiam nonnullorum est
sententia diuinis tamen litteris vt ego puto
repugnans, non idem corpus, quod dum vi-
xit homo, animæ coniunctum fuit, sed aliud
quodcunque in resurrectione cum anima v-
niendum, conciliari forte vtcunque etiam
mortuorum resurrectio cum metempsychosi
possit. Sed quicquid huius sit, non repugna-
mus, sed fatemur, consistere metempsycho-
sin cum resurrectione mortuorum non posse:
ast quod Pythagoræ hoc vitio verti queat,
non video. Ethnicus fuit, non Christianus,
adeoque quod statuerit, quæ Christianorum
scitis aduersantur, in eo minime est repre-
hendendus. Quod vero idem episcopus
asserit, metempsychosin Pythagoram im-
mortalitatem quoque animorum destruere,
id me capere non posse libens profiteor.
Certe dissentiant hic omnes antiqui, qui vel
hanc

hanc ob causam, vt animæ immortalitatem assereret, doctrinam de metempsychosi a Pythagora receptam defensamque fuisse, innuunt, saltem inter præcipua philosophiæ Pythagoricæ capita dogma de animæ immortalitate, referunt. *Pythagoras*, inquit *Cicero*, *discipulus Pherecydis opinionem de immortalitate animarum maxime confirmavit. lib. I. Tuscul.* Ex quo hoc repetit *Lactantius* : *Pythagoras eiusque praeceptor Pherecydes fuerunt, quos Cicero tradit primo de eternitate animarum disputasse. lib. VII. de prem. Diu. c. VIII.* Et alibi: *Pythagorici & Stoici non nasci animas, sed innuari potius in corpora & de aliis in alia migrare dixerunt: non putarunt aliter fieri posse, ut supersint anima post corpora, nisi videantur fuisse ante corpora lib. III. de Falsa Sap. Cap. XVIII.* Diserte innuit, vt animorum immortalitatem assererent, inductos eos fuisse, ad illarum ante corpora *πρόπαραξιν* statuendam. Sic & *Diogenes Laërtius* inter præcipua Pythagoræ dogmata hoc refert, τὸ μὲν Φρόνιμον αἰδάνατον partem anima prudentia capacem (h. e. animam rationalem) esse immortalem, cetera vero mortalia. Et *Plutarchus*: *Pythagoras scilicet dixit ratione preditam partem non interire: esse animam quippe non Deum, sed opificium aeterni Dei: brutam esse obnoxiam interitui. de Placit. Philos. lib. IV. c. VII.* Et sane quod illi qui metem-

empsychosin statuunt, non possint non animarum immortalitatem admittere, per se patet. Et inde confirmari potest, quod Ægyptii, dum dogma metempsychoseos excogitarunt, pro inuentoribus etiam sententiæ de animarum immortalitate habiti sint. Hinc Herodotus: Ægyptii primi fuerunt, qui dixerunt, ὡς ἀνθρώπων ψυχὴ ἀθάνατος ἐστὶ, *animam hominis esse immortalem; loc. supra cit.* Sed quid opus afferre in re non incerta nec dubia, argumenta non necessaria. Id saltem addimus, rationem, qua sententiam suam stabilire videtur Worcestriensis, tam infirmam esse, ut se ipsum refutare videatur. Si, inquit, *anima in homines æque ac bruta migrat, sequitur nullum intercedere discrimen inter animas brutorum & hominum: ac quemadmodum illæ intereunt & mortales sunt, ita has quoque interitui esse obnoxias.* Miratus fane sum atque obstupui, cum hoc legi: nec enim putavi fieri posse, ut vir doctus tam aperte in leges ratiocinandi peccare posset. Namque in hac ratiocinatione nexum atque sequelam omnes desiderabunt. Cur enim non inuerti possit argumentum, *si inter animas brutorum ac hominum nullum intercedit discrimen, ergo immortales erunt animæ brutorum, ut hominum animæ sunt immortales.* Et ita quoque iuxta Pythagoræ mentem concludendum erat, quippe de quo

P satis

fatis constat, quod animas hominum immortales statuatur, imo & animas brutorum, saltem eas, quæ ex hominibus in bruta migrant. Et sane si Pythagoras statuit, uti omnino statuit, animas quæ in bruta migrarunt, iterum in alia bruta, aut etiam si tempus illorum pænis destinatum iam effluxerit, in alios homines deuolui, qui asserere potuit, aut has brutorum aut etiam hominum animas esse mortales? Nihil ergo hac argumentandi ratione contra Pythagoram efficitur.

§. XVI, Iam si quæras, quid ergo demum induxerit Pythagoram ad doctrinam istam de metempsychosi aut amplectendam, aut aliis instillandam, Worcestriensis quidem Præsul respondebit, ad gloriam quæ nouarum sententiarum inuentores comitari solet, captandam, decusq; aliquod nomini suo conciliandum, eum hoc fecisse. Quod quo pacto cum moribus viri, cuius tanta fuit modestia, ut ne sapiens quidem vocari voluerit, sed saltem philosophus h. e. amator sapientiae, conueniat, non video. Nec coniecturis saltem hic standum, quæ cum nullis plane rationibus innituntur, & ad imminuendam innocentium virorum existimationem comparata sunt, non possunt non improbe & rationi contrariæ reputari. Accedit vero, quod iam Pherecydes hanc sententiam ab Aegyptiis

tiis hauſtam apud Græcos diſſeminauerit; vnde quo pacto Pythagoras aut eius inuentionem ſibi aſſerere, aut ex ea gloriam capta-re potuerit, non video. Quod autem ex He-rodoto hic opponi poſſet, ad id iam ſupra a nobis reſponſum eſt.

§. XVII. Aſt mendaciis tamen & figmen-tis plusquam puerilibus hanc ſententiam ſu-am ſtabilire aggreſſus eſt Pythagoras. Dixit e-nim Aetalidæ animam in Hermotimum, hu-nius in Pyrrhum, Pyrrhi in Pythagoram migraſſe. Quo ſane an imprudentius quicquam, aut fingi aut dici potuerit, dubitat Worceſtrienſis Præſul. Sed dicam breuiter, quæ a-nimo meo hac de re ſedeat ſententia. Nun-quam induci poſſum vt credam, Pythagoram aut ſibi aut aliis perſuadere voluiſſe, quod e-iusmodi quid reuera contigerit. Sed cum exemplo quodam declarare vellet, quo pa-cto forte metempsychosis iſta perageretur, dixit Aetalidæ animam forte migraſſe in Hermotimum &c. Aſt diſcipuli eius & ſecta-tores, vt fieri ſolet, magiſtri mentem non re-cte percipientes putarunt eum dixiſſe, quod reuera iſta migratio eum in modum contige-rit. Nonnulli autem ex illis ne magiſtro viderentur eſſe inferiores, aut minorem de metempsychosi certitudinem habere, ſimile quid deinceps de ſe ipsis finxerunt. Atque

ita hocce commentum in orbis eruditi scenam productum esse non inficiabitur, qui secum reputauerit, quam solenne sit, ut discipuli magistrorum suorum peruertant mentem. Cuius rei noua quotidie eduntur exempla. Accedit autem, quod ipso obseruante Worcestriensi Episcopo non omnes eodem modo seriem istius metempsychoseos referant, sed alia subinde pro aliis substituunt nomina. Id quod, ni fallor, documento est, ipsum Pythagoram, cum in exemplum, saltem eiusmodi quid supponeret, non semper eodem modo hoc proposuisse: adeoque nunquam illum asseruisse, quod reuera eiusmodi quid contigerit.

§. XVIII. Ast fictis miraculis famam gloriamque captauit Pythagoras: quod philosopho sane indignum. Ita rursus instat Worcestriensis Episcopus. Sed sine ratione. Optarem equidem, ut per instituti rationem, mihi liceret ad singula descendere, & seorsim cuncta discutere. Nunc autem satis fuerit summatim quæ ad defendendum Pythagoram spectant, complecti. Primo itaque manifestum est, a Iamblichio, Porphyrio aliisque ad miraculorum a Christo & Apostolis editorum gloriam imminuendam multa miracula fingi, & Pythagoræ & Pythagoræis tribui: id quod ipse Worcestriensis Episcopus concedit.

Sed quid hæc ad Pythagoram? Deinde
 ne arbitror virum istum sapientissimum,
 ægyptiis aliisque gentibus, apud quas sa-
 ntia studia olim floruerunt, multa acce-
 e arcana, & profundius in naturæ recel-
 penetrasse, quam hodie quisquam pene-
 potest. Ergo & per magiam naturalem
 ere quædam potuit, quæ præstare hodie
 opotest. Ea autem est hominum indo-
 t si ab aliis præstari videant, quæ suas vi-
 uperant, statim concludant, hæc aut ficta
 aut vim quandam præter aut supernatu-
 m concurrere. Quod iudicium quam-
 um, quamque temerarium sit, non ne-
 est vt pluribus edisseram. Quibus om-
 is & hoc addo, caute legendos esse veteres,
 cum specte, ne eorum sententiam minus
 e percipientes fraudem faciamus Pytha-
 . Exemplo hoc sit. Exagitat Worce-
 nsis Præsul Pythagoram, quod concen-
 corporum coelestium suauissimum au-
 se percipere dixerit. Iam notum qui-
 est, quod Pythagoras de totius mundi
 orumque coelestium harmonia multa
 a fecerit, ast quod suis persuaferit, se au-
 s corporum coelestium concentum per-
 re, id an unquam asseruerit Pythagoras,
 edubito. Nec succurrit ex veteribus qui
 modi quid de Pythagora memoriæ pro-

diderit, bene tamen contrarium colligitur ex Censorino: *Sonitusque varios reddere* (ita de hoc concentu docuit Pythagoras) *pro sua, quamque altitudine ita concordet, ut dulcissimam concinant melodiam. Sed nobis inaudibilem, propter vocis magnitudinem, quam capere aurium nostrarum angustia non possunt.* de die Nat. cap. XIII. Diserte hic ex mente Pythagoræ melodiam, hanc cælestem inaudibilem vocat: ergo sane Pythagoras docere non potuit, quod auribus eam perceperit. Interim cum vniversi huius systema variis schematibus exhiberi atque repræsentari queat, nihil sane ob stare video, cur non & sub harmoniæ Musicæ schemate possit concipi. Saltem nihil in eo esse absurdi, affirmare audeo: idque si per instituti nostri leges liceret, pluribus nunc comprobare possem.

§. XIX. Cui, inquis, bono hæc disputantur? Quid nostra interest, qualis Pythagoras fuerit, erraueritne, an vera docuerit. Ast interest profecto. Primo namque veritas per se magni facienda est: nec temere committendum, ut aliis magnos viros, eosque innocentes impune lacerare liceat. Deinde, iis, quæ ad mores formandos pulchre & cordate a Pythagora dicta sunt, robur additur, si & in ceteris nihil quod a ratione virique probi munere abhorreat, eum fecisse aut docuisse

se conflet. Tertio denique petulantia eorum; qui sapientissimis viris pro lubitu insultant, hoc ipso frenum aliquod iniiciatur.

OBSERVATIO XI. PARABOLANI AN MEDICI, AN MEDICORVM MINISTRI?

SUMMARIA.

Extus iuris ex l. 17. & 18. C. de Episc. & Clericis. §. I. II. Intentio nostra. §. III. Autores inspecti aut inspiciendi §. IV. Vocis constitutio & tentata quorundam emendationes. §. V. Partitio dicendorum. Quid sint Parabolani, Sententia duæ §. VI. Occasio dissentiendi. §. VII. Occasio tot etymologiarum. §. IX. Sententia prior; Parabolanos esse Medicos, & Autores pro ea. §. IX. An Medici boni iuxta ac mali intelligantur? §. X. XI. In sequiorem sensum adductus. Quis Petrarca §. XII. Alter Panormitanus §. XIII. In meliorem sensum locus Vilfridi §. XIV. XV. XVI. Etymologia variorum a Parabola, §. XVII. quæ interpretantur §. XIII. & recensentur §. XIX. Huius vocis parabola homonymia, denotantis similitudinem, §. XX. synecdochice verbi quoduis §. XXI. Parola, Parole, Palabra, Parlare, Parlare, §. XXII. XXIII. Phrases: